

Wetenschappelijke verantwoording

Risico en Behoeftetaxatie Instrument Jongvolwassenen (ERBIJ)

Datum: 30-09-2016

Claudia van der Put, Universiteit van Amsterdam

Aanleiding

De ERBIJ is ontwikkeld door de Universiteit van Amsterdam in opdracht van SPIRIT. Aanleiding was de wens vanuit SPIRIT om een risicotaxatie instrument te hebben waarmee veranderingen kunnen worden gemeten die tijdens de begeleiding zijn opgetreden. Hiervoor maakte SPIRIT gebruik van de EXIT, ontwikkeld door Adviesbureau Van Montfoort (2007) en gebaseerd op de RISc, het instrument voor risicotaxatie en behandelingsplanning van de volwassenreclassering (Adviesbureau van Montfoort, Reclassering Nederland, 2004). De EXIT bleek echter niet geschikt om veranderingen in kaart te brengen omdat er in de verschillende domeinen zowel statische als dynamische risicofactoren worden gemeten. Daarnaast maakt de EXIT niet inzichtelijk wat een verbetering in een bepaald domein betekent in termen van afname van de kans op recidive. Daarom heeft SPIRIT aan de UvA gevraagd een instrument te ontwikkelen met een aparte module voor risico en behoeftetaxatie, zodat veranderingen in kaart kunnen worden gebracht die zijn opgetreden tijdens de begeleiding van jongeren. Hiermee kan inzichtelijk worden gemaakt in hoeverre de doelen van de interventie zijn bereikt en wat de bereikte veranderingen betekenen in termen van verlaging van het recidiverisico.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de ontwikkeling van het Risico en Behoeftetaxatie Instrument voor Jongvolwassenen (ERBIJ). De ERBIJ is eveneens gebaseerd op de RISc. De belangrijkste verschillen tussen enerzijds de ERBIJ en anderzijds de RISc en de EXIT zijn:

- De ERBIJ bevat een aparte module voor risico en behoeftetaxatie en maakt een aparte inschatting van het Algemene Risico op Recidive (ARR) en het Dynamisch Risico Profiel (DRP), waarmee de mate van veranderbaarheid van het risico wordt weergegeven;
- De wegingen/cut-off scores van de ERBIJ zijn geoptimaliseerd voor de leeftijdsgroep 16-23 jarigen;
- De schalen van het behoeftetaxatie onderdeel van de ERBIJ bevatten alleen dynamische risicofactoren;
- De Schaal emotioneel welzijn is uit het instrument gehaald omdat de items een relatief lage samenhang hebben met recidive;
- Een aantal onderdelen zijn weggelaten uit de RISc zoals de verdiepingsdiagnostiek en het plan van aanpak.

Inleiding

Het belangrijkste doel van het jeugdstrafrecht is het bevorderen van gedragsverandering en daarmee het terugdringen van recidive. De effectiviteit van strafrechtelijke interventies bij jongeren wordt dan ook vooral afgemeten aan de mate waarin deze interventies bijdragen aan recidivevermindering als maat voor het algemeen functioneren van de jongere. Uit diverse meta-analyses blijkt dat de effectiviteit van strafrechtelijke interventies het grootst is indien er wordt gewerkt volgens het *Risk-Need-Responsivity* (RNR)-model (Andrews & Bonta, 2010). Het RNR-model beschrijft drie beginselen waaraan interventies moeten voldoen om effectief te zijn. Het eerste is het *risicobeginsel*. Dit beginsel schrijft voor dat de intensiteit van een interventie moet zijn afgestemd op het recidiverisico van jongeren. Als het risico klein is, kan worden volstaan met een interventie van geringe intensiteit of kan een interventie zelfs achterwege blijven. Is de kans op recidive echter groot, dan dient de interventie veelomvattend en ingrijpend te zijn (Van der Laan e.a., 2010). Is de intensiteit van een aanpak niet goed afgestemd op het recidiverisico, dan kan een aanpak contraproductief uitpakken (Lösel, 1993; Lowenkamp & Latessa, 2005). Uit diverse meta-analyses blijkt dat de behandeling van daders met een hoog recidiverisico *naar verhouding* het meeste resultaat oplevert. Bij intensief interveniëren gaat het om activiteiten die 40 tot 70% van de tijd van een jongere in beslag nemen, gedurende drie tot negen maanden (Andrews & Bonta, 2010; Van der Laan e.a., 2010).

Het tweede beginsel, het *behoeftebeginsel*, geeft aan dat een interventie gericht moet zijn op criminogene behoeften. Criminogene behoeften zijn veranderbare (dynamische) risicofactoren die direct samenhangen met recidive, zoals problemen op school en omgang met delinquente vrienden. Door een interventie op deze factoren te richten, neemt het risico op recidive af. Naast criminogene behoeften zijn er ook niet-criminogene behoeften. Hierbij gaat het om problemen die niet rechtstreeks verband houden met crimineel gedrag, zoals een geringe eigendunk of een stemmingsstoornis (Van der Laan e.a., 2010). Hierop interveniëren zal niet leiden tot minder recidive, maar is uiteraard wel van belang voor het welzijn van de jongere.

Het derde beginsel, het *responsiviteitsbeginsel*, geeft aan dat een interventie moet passen bij de motivatie, leerstijl en intellectuele mogelijkheden van de dader (Andrews, Bonta, & Hoge, 1990; Lowenkamp & Latessa, 2005). Het risicobeginsel geeft dus aan *wie* een interventie zou moeten krijgen (jongeren met een midden en hoog risico), het behoeftebeginsel *wat* zou moeten worden aangepakt met de interventie en het responsiviteitsbeginsel *hoe* behandeld zou moeten worden (Andrews & Bonta, 2010). De toepassing van zowel het risicobeginsel als het behoeftebeginsel

vereist een betrouwbare en valide schatting van het recidiverisico en van de criminogene behoeften. Hiervoor zijn gestructureerde risicotaxatie-instrumenten nodig.

Om te kunnen werken volgens het RNR-model is de RISc ontwikkeld door Adviesbureau Van Montfoort (2007). De RISc is een instrument voor risicotaxatie en behandelingsplanning voor de volwassenreclassering. Een nadeel van de RISc is echter er in de verschillende domeinen zowel statische als dynamische risicofactoren worden gemeten, waardoor de RISc ongeschikt is om veranderingen in kaart te brengen. Daarnaast maakt de RISc niet inzichtelijk wat een verbetering in een bepaald domein betekent in termen van afname van de kans op recidive.

Het doel van het huidige onderzoek was daarom om een instrument te ontwikkelen, gebaseerd op de RISc, waarmee in kaart kan worden gebracht: (a) het algemene recidiverisico (ARR) en (b) het dynamisch risicoprofiel (DRP). Het DRP bestaat uit een overzicht van dynamische risicofactoren in de verschillende domeinen, inclusief wegingen van deze risicofactoren op basis van de sterkte van de samenhang met recidive. Daarnaast bevat het DRP afkappunten voor elk domein zodat er per domein inzichtelijk wordt gemaakt of er sprake is van hoog, midden of laag risico. Tot slot bevat het DRP een totaal dynamisch risicoscore. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre het risico op recidive is verlaagd door de veranderingen die zijn opgetreden tijdens de begeleiding.

Methode

Steekproef

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een steekproef van 8.142 jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar. Dit betreffen jongvolwassenen die onder begeleiding waren bij de reclassering in de periode januari 2009 tot en met december 2010 en waarvoor een RISc is ingevuld.

Instrument: RISc

De RISc is in 2002-2003 ontwikkeld door Adviesbureau van Montfoort in opdracht van de drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland en Leger des Heils Jeugdzorg en Reclassering). Uitgangspunt voor de ontwikkeling van de RISc was de zogenaamde 'What Works' benadering (McGuire, 1995). Deze benadering gaat er, net als het RNR model, van uit dat gedragsinterventies gericht op het terugdringen van recidive, aangepast moeten zijn op het recidiverisico van een dader en dat zij gericht moeten zijn op het beïnvloeden van factoren die het delictgedrag bevorderen (dynamische risicofactoren ofwel criminogene behoeften). Daarnaast moeten interventies passen bij de (on)mogelijkheden van een

dader om te kunnen profiteren van de interventie (responsiviteit) (Van der Knaap, Leenarts en Nijssen, 2007).

De RISc is opgebouwd uit drie niveaus. Het eerste niveau is de basisdiagnostiek en deze is voor iedereen verplicht. De basisdiagnostiek omvat een inventarisatie (op basis van schriftelijk materiaal en een gesprek met de delinquent), waarin wordt bepaald in hoeverre er problemen zijn op twaalf leefgebieden en een aanvullende schaal. Het betreft de volgende leefgebieden: 1. Delictgeschiedenis, 2. Huidig delict, 3. Huisvesting en wonen, 4. Opleiding werk en leren, 5. Inkomen en omgaan met geld, 6. Relaties met partner/gezin, 7. Relaties met vrienden, 8. Drugsgebruik, 9. Alcoholgebruik, 10. Emotioneel welzijn, 11. Denkpatronen, gedrag en vaardigheden, 12. Houding en 13. Aanvullende informatie. Daarnaast wordt op dit niveau een zelfrapportagelijst afgenomen waarin de leefgebieden terugkomen. Daarin kan de delinquent aangeven hoe hij zelf tegen de eigen problematiek aankijkt en in hoeverre hij gemotiveerd is hier iets aan te doen.

Het tweede niveau is de verdiepingsdiagnostiek. Dit niveau is niet verplicht, maar in sommige gevallen is verdiepingsdiagnostiek nodig. Voor een of meer criminogene factoren wordt dan een nadere diagnose gesteld, met een daarop toegespitst instrument. Het kan daarbij gaan om eenvoudige screeningslijsten, hulpmiddelen uit het maatschappelijk werk en signaleringsinstrumenten.

Het derde niveau is de indicatiestelling. Dit is een conclusie over de noodzakelijke interventies en activiteiten ter verkleining van de recidivekans. Voor het huidige onderzoek zijn alleen de gegevens gebruikt die zijn verzameld met de basisdiagnostiek (eerste niveau).

De psychometrische eigenschappen van de RISc zijn door het WODC onderzocht en deze blijken acceptabel tot goed. De betrouwbaarheid van de RISc blijkt goed en de predictieve validiteit blijkt acceptabel voor wat betreft de voorspelling van algemene recidive.

Recidive

Voor het huidige onderzoek is als uitkomstmaat algemene recidive genomen, waarbij voor elke jongere de recidive is gemeten over een periode van 3,5 jaar.

Analyses

Allereerst werd de sterkte van de samenhang onderzocht met recidive voor elke risicofactor.

Ten tweede zijn, t.b.v. de ontwikkeling van het behoeftetaxatie onderdeel, totaalscores per domein (domeinscores) berekend door de scores van de verschillende dynamische risicofactoren uit de betreffende domeinen bij elkaar op te tellen. Dynamische risicofactoren die niet significant samenhangen met recidive zijn niet meegenomen evenals de statische factoren.

Ten derde zijn CHAID-analyses uitgevoerd, om de grenswaarden van de domeinscores te bepalen (hoog/midden/laag). Door gebruik te maken van deze techniek wordt ervoor gezorgd dat:

- de grenswaarden precies op het punt liggen waar er sprake is van een significant verschil in recidiverisico;
- voor elke domeinscore de betekenis van ‘laag’, ‘midden’ en ‘hoog’ ongeveer hetzelfde is in termen van recidiverisico (dus het recidiverisico van ‘hoog’ bij relaties is vergelijkbaar aan het recidiverisico bij ‘hoog’ bij druggebruik).

Als gevolg van het gebruik van CHAID-analyses is de betekenis van ‘laag’, ‘midden’, en ‘hoog’ steeds hetzelfde in termen van recidiverisico, terwijl de omvang van de groepen per domein verschillen.

Ten vierde zijn, voor de ontwikkeling van het risicotaxatie instrument, alle variabelen ingevoerd in een CHAID analyse alsmede de domeinscores, de DRP score en de totaalscore van de statische risicofactoren.

Resultaten

Samenhang individuele risicofactoren en recidive

Tabel 1 geeft een overzicht van de items in de verschillende schalen en de correlaties tussen deze items en recidive.

Tabel 1. *Correlaties tussen de individuele risicofactoren en recidive*

Risicofactor	<i>r</i>
Onderdeel 1. Statische risicofactoren	
Delictgeschiedenis	
1.3 Leeftijd eerste politiecontact (hoe jonger, hoe hoger kans op recidive)	.21
1.4 Leeftijd eerste veroordeling (hoe jonger, hoe hoger kans op recidive)	.11
1.5 Aantal eerdere veroordelingen jeugdstrafrecht	.23
1.6 Aantal eerdere veroordelingen vanaf 18 jaar	.18
1.7 Niet nakomen voorwaarden	.18

Risicofactor	<i>r</i>
1.8 Veroordelingen inbraak (inclusief huidige veroordeling)	.16
1.9 Diverse delicten en/of zwaar delict in geschiedenis	.22
Overige statische risicofactoren	
3.1 Huisvestingsgeschiedenis	.13
4.1 Opleidingsniveau en behaalde diploma's (geen diploma, ongeschoold)	.12
4.2 Schoolbezoek (spijbelgedrag)	.14
4.4 Werkervaring en werkverleden (vaak wisselen van baan/nooit gewerkt)	.16
6.1 Jeugdervaringen (moeilijk jeugd, verschillende verzorgers etc.)	.07
6.2 Ervaring met hechte (partner) relaties (destructieve relaties)	.07
6.4 Familie of gezinslid heeft een justitieel dossier	.11
8.0 Jongere heeft ooit (minstens één keer) drugs gebruikt	.11
9.1 Overmatig alcoholgebruik in het verleden	.09
10.5 Bijzondere omstandigheden in het verleden (gedrags- of psychiatrische problemen)	.11
Onderdeel II Dynamische risicofactoren	
Schaal 3. Huisvesting en wonen	
3.2 Huidige (verwachte/toekomstige) woonsituatie (tijdelijke/geen vaste verblijfplaats)	.08
3.3 Geschiktheid en duurzaamheid van de woning (geen vaste/ongeschikte woning (slooppand/kraakpand/overvol))	.08
3.4 Woonomgeving (criminele buurt/dichtbij evt. slachtoffers)	.11
Schaal 4. Opleiding, werk en leren	
4.3 Belemmeringen scholing/werk (leerproblemen/beperkte mogelijkheden, ongemotiveerd)	.12
4.5 Huidige werksituatie (werkloos)	.12
4.6 Vaardigheden tav opleiding, werk en leren (geen beroepsvaardigheden/ leerproblemen)	.14
4.7 Houding t.o.v. opleiding, werk en leren (ziet opleiding en werk als zinloos)	.13
Schaal 5. Inkomen en omgaan met geld	
5.1 Hoofdbron van inkomsten (geen inkomen, schuldsanering, illegale activiteiten)	.08
5.2 Huidige financiële situatie (geen stabiele bron van inkomsten/onvoldoende inkomsten voor uitgavenpatroon)	.10
5.3 Ernstige beperkingen in het budget (schulden)	.09
5.4 Verslavingsgedrag waardoor onvoldoende geld beschikbaar (gokken, koopziekte, drugs)	.09
Schaal 6. Relaties met partner, gezin en familie	
6.2 Huidige partner, familie en gezinsrelaties (destructieve relaties of ongewenst geen relaties)	.07
6.5 Huiselijk geweld	.05
Schaal 7. Relaties met vrienden en kennissen	
7.1 Vrienden en kennissenkring (vooral verkeerde, criminele vrienden)	.17

Risicofactor	<i>r</i>
7.2 Laat zich negatief beïnvloeden door vrienden/kennissen	.12
7.3 Manipuleert en gebruikt vrienden/kennissen	.13
7.4 Zoekt sensatie, opwinding en houdt van risico's	.15
Schaal 8. Druggebruik	
8.1b Frequentie van gebruikt	.11
8.2 Drugs staan centraal in het leven van de jongere	.10
8.3 Delictgedrag is gerelateerd aan druggebruik	.06
8.4 Er is een relatie tussen druggebruik en direct gevaar voor jongere zelf of ander	.05
8.5 Motivatie om druggebruik aan te pakken	.10
Schaal 9. Alcoholgebruik	
9.2 Huidig gebruik is een probleem	.10
9.3 Delictgedrag gerelateerd aan alcoholgebruik	.04
9.4 Relatie tussen alcoholgebruik en gevaar voor jongere zelf of ander	.07
9.5 Motivatie om alcoholgebruik aan te pakken	.09
Schaal 10. Emotioneel welzijn	
10.1 Moeite zich staande te houden	.02 ^{ns}
10.2 Psychische problemen	.06
10.3 Zelfbeeld (zeer negatief zelfbeeld of zeer positief zelfbeeld)	.07
10.4 Zelfdestructief gedrag	.02 ^{ns}
Schaal 11. Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	
11.1 Sociale en interpersoonlijke vaardigheden	.12
11.2 Impulsiviteit	.15
11.3 Dominant gedrag	.13
11.4 Zelfbeheersing	.14
11.5 Probleembesef	.15
11.6 Probleem hantering	.14
11.7 Doelgericht zijn, toekomst perspectief	.15
11.8 Denktrant en leerbaarheid	.17
Schaal 12. Houding	
12.1 Pro-criminele houding (misdad loont, praat delict goed)	.16
12.2 Houding tegenover de sanctie (niet meewerken)	.15
12.3 Houding t.a.v de samenleving (regels en wetten zijn onzin/extreme opvattingen)	.18
12.4 Inzicht en houding tegenover zichzelf en delictgedrag (geen inzicht in eigen aandeel)	.14
12.5 Veranderingsgezindheid (niet gemotiveerd tot verandering)	.14

Note. ns = niet significant. Alle correlaties zijn significant $p < .05$

Uit de tabel blijkt dat de meeste items significant samenhangen met recidive. Met name de items in de schaal delict geschiedenis zijn relatief sterk gecorreleerd met recidive. Schaal 6 (relaties met partner, gezin en familie) en schaal 10 (emotioneel welzijn) bevatten relatief weinig dynamische items met een significante samenhang met recidive.

Vervolgens is per domein een somscore berekend. In tabel 2 staan de correlaties en AUC waarden van deze somscores met recidive

Tabel 2 *Correlaties en AUC waarden van de domeinscores met recidive*

	<i>r</i>	AUC
Schaal 1 Criminele voorgeschiedenis	.28	.67
Schaal 3. Huisvesting en wonen	.11	.56
Schaal 4. Opleiding, werk en leren	.17	.59
Schaal 5. Inkomen en omgaan met geld	.14	.58
Schaal 6. Relaties met partner, gezin en familie	.04	.52
Schaal 7. Relaties met vrienden en kennissen	.18	.60
Schaal 8. Druggebruik	.12	.57
Schaal 9. Alcoholgebruik	.09	.54
Schaal 10. Emotioneel welzijn	.04	.53
Schaal 11. Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	.20	.61
Schaal 12. Houding	.20	.61

Note. Alle correlaties zijn significant $p < .001$

Algemene Risico op Recidive (ARR)

Om te onderzoeken hoe recidive het beste kan worden voorspeld is een CHAID analyse uitgevoerd met daarin de verschillende statische en dynamische risicofactoren en de totaalscores per domein en een totaalscore van de statische items. Uit deze analyse bleek dat recidive het beste kan worden voorspeld door de som van de statische risicofactoren in de schaal delict geschiedenis. Het toevoegen van de andere statische risicofactoren leidt niet tot een betere inschatting en het toevoegen van de dynamische risicofactoren ook niet. In Tabel 3 staan de correlaties en de AUC waarden van de verschillende somscores met recidive.

Tabel 3 *Correlaties en AUC waarden van de somscores met recidive*

	<i>r</i>	AUC
Som items delict geschiedenis (schaal 1)	.282	.669
Som items delict geschiedenis en overige statische risicofactoren	.281	.669
Som dynamische risicofactoren (DRP)	.233	.642
Som DRP en items delict geschiedenis en overige statisch risicofactoren	.271	.665

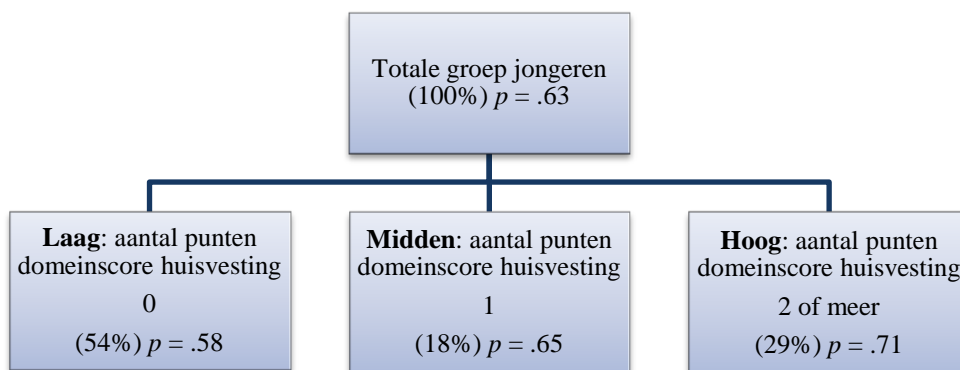
Note. Alle correlaties zijn significant $p < .001$

De tabel laat zien dat de som van de items in de schaal delict geschiedenis tot de beste voorspelling leidt. Het toevoegen van andere somscores leidt niet tot een verbetering.

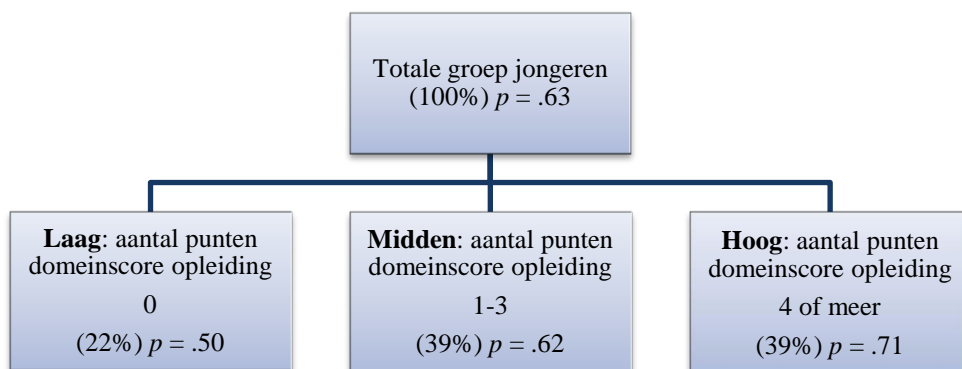
Berekening grenswaarden per domein

Vervolgens zijn CHAID analyses uitgevoerd op de totaalscores per domein op de optimale cut-off scores te bepalen (grenzen voor laag midden hoog). In figuur 1-8 wordt de output van deze analyses weergegeven. Op basis van deze figuren zijn de grenswaarden bepaald voor laag, midden en hoog.

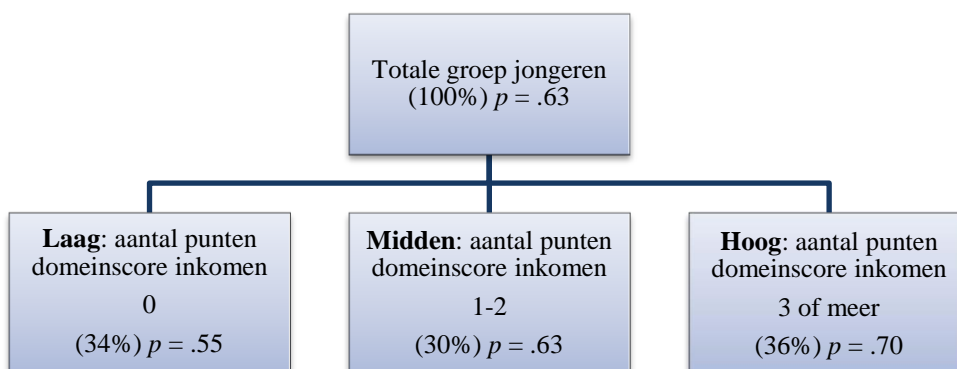
Figuur 1. CHAID output voor de totaalscore huisvesting en wonen ($p =$ hoogte van recidive)

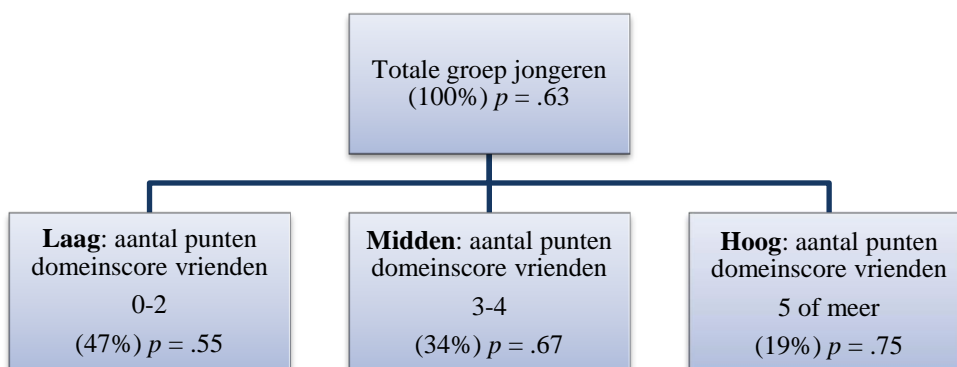
Figuur 2. CHAID output voor de totaalscore opleiding, werk en leren

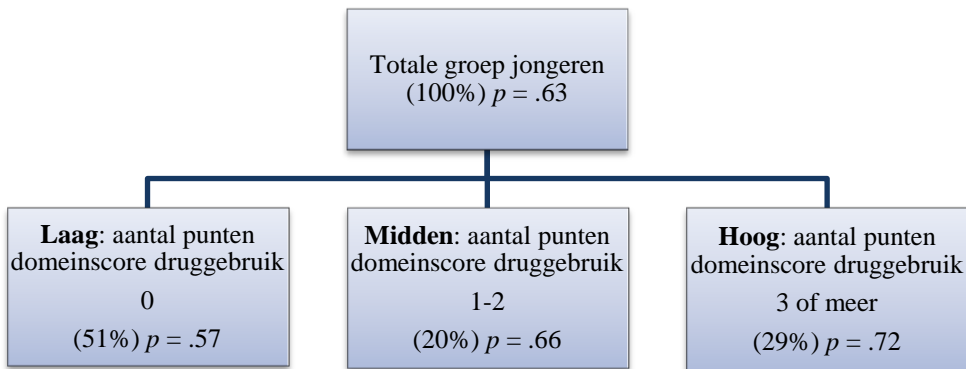
Figuur 3. CHAID output voor de totaalscore inkomen en omgaan met geld

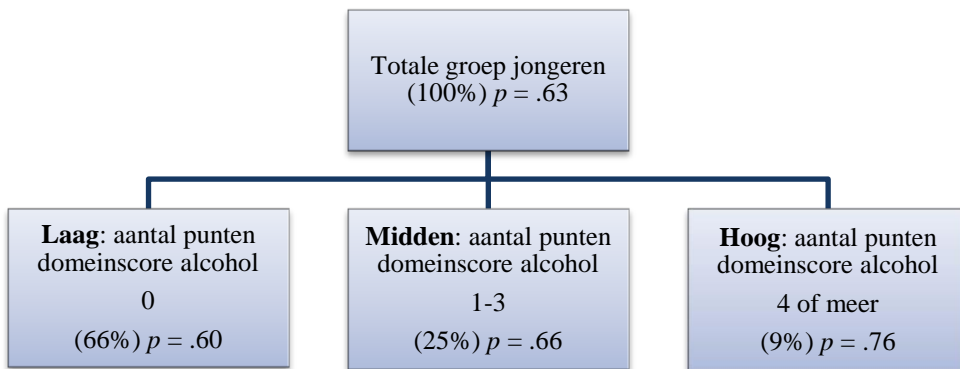
Figuur 4. CHAID output voor de totaalscore relaties met vrienden en kennissen

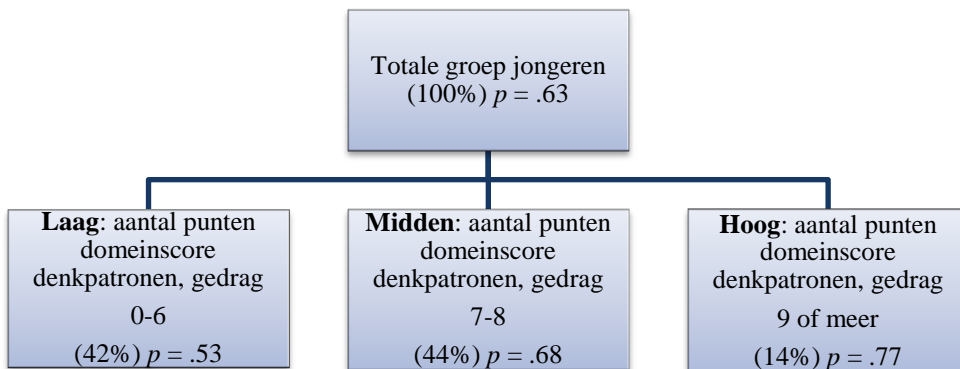
Figuur 5. CHAID output voor de totaalscore druggebruik

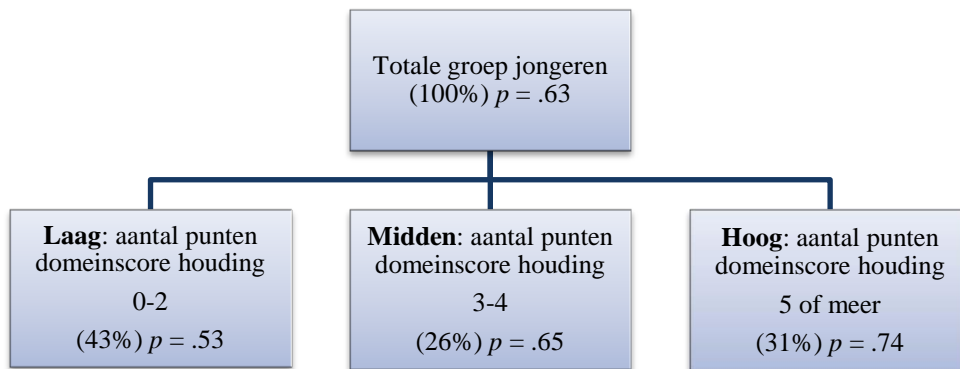
Figuur 6. CHAID output voor de totaalscore alcoholgebruik

Figuur 7. CHAID output voor de totaalscore denkpatronen, gedrag en vaardigheden

Figuur 8. CHAID output voor de totaalscore houding

Conclusies

In dit rapport is de ontwikkeling van de ERBIJ beschreven. De aanleiding voor de ontwikkeling van de ERBIJ was de wens vanuit SPIRIT om veranderingen te kunnen meten die tijdens de begeleiding zijn opgetreden en om deze veranderingen te kunnen relateren aan een eventuele afname van het risico op recidive. De ERBIJ is gebaseerd op de RISc, met als belangrijkste verschillen dat de ERBIJ aparte modules voor risico en behoeftetaxatie bevat en dat de wegeningen/cut-off scores van de ERBIJ zijn geoptimaliseerd voor de leeftijdsgroep 16-23 jarigen. Daarnaast zijn een aantal onderdelen weggelaten uit de RISc zoals de verdiegingsdiagnostiek en het plan van aanpak.

De ERBIJ wordt weergegeven in bijlage I. Op basis van de eerste schaal van de ERBIJ wordt het algemene risico op recidive (ARR) ingeschat. De overige schalen bevatten alleen dynamische risicofactoren. Elke schaal bestaat uit een aantal items die moeten worden gescoord met een 0 (geen risico), 1 (enigszins risico) of een 2 (risico). Vervolgens worden de punten bij elkaar opgeteld om te komen tot een totaalscore per domein. Per totaalscore is een CHAID-analyse uitgevoerd om te bepalen wanneer er sprake is van een hoog, midden of laag risico op het domein. Na het invullen van de ERBIJ kan dus het totale recidive risico worden berekend en het risico per afzonderlijk domein. De eerste score kan worden gebruikt om te bepalen welke intensiteit van behandeling gewenst is en de scores per domein kunnen worden gebruikt om te bepalen waar de behandeling zich op zou moeten richten. Tijdens de begeleiding en na afsluiting van de begeleiding kan de ERBIJ opnieuw worden afgenomen om inzicht te krijgen in hoeverre de veranderbare risico's in de verschillende domeinen zijn afgenomen. Het statisch risico gaat echter niet meer omlaag.

Het is belangrijk te realiseren dat het instrument is ontworpen om jongeren toe te leiden naar interventies met als achterliggend doel recidive te verminderen. De sterkte van de samenhang van de

risicofactoren en recidive is bepalend voor de weging van de factoren. Het instrument is daarmee minder geschikt om in te zetten als primair andere doelen dan recidivevermindering worden nagestreefd met de behandeling, zoals het verhogen van welzijn. Het is namelijk theoretisch mogelijk dat bepaalde factoren het welzijn van jongeren verbeteren maar tegelijkertijd recidive verhogend werken, zoals een afname van depressie of een toename van het zelfvertrouwen.

Tot slot is het belangrijk de ERBIJ nogmaals te valideren nadat het instrument een tijd is ingezet bij SPIRIT en er voldoende exemplaren zijn afgenomen om analyses op te doen (bij voorkeur een paar honderd exemplaren) en er een voldoende lange recidiveperiode beschikbaar is (bij voorkeur minimaal 2 jaar).

Literatuur

Adviesbureau van Montfoort, Reclassering Nederland (2004). *RISc versie 1.0. Recidive Inschattings Schalen. Handleiding*. Harderwijk: Flevodruk.

Andrews, D.A., & Bonta, J. (2010). Rehabilitating criminal justice policy and practice. *Psychology, Public Policy, and Law*, 16, 39-55.

Andrews, D.A., Bonta, J., & Hoge, R. (1990). Classification for effective rehabilitation: Rediscovering psychology. *Criminal Justice and Behavior*, 17, 19-51.

McGuire, J. (1995). *What Works: Reducing Re-offending: Guidelines from Research and Practice*. Chichester: John Wiley & Sons.

Knaap, L. M., van der, Leenarts, L. E. W. (2007). *Psychometrische kwaliteiten van de Recidive Inschattingschalen (RISc). Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid, interne consistentie en congruente validiteit*. Den Haag: WODC.

Lösel, F. (1993). The effectiveness of treatment in institutional and community settings. *Criminal behaviour and mental health*, 3, 416-437.

Lowenkamp, C.T., & Latessa, E.J. (2005). Increasing the effectiveness of correctional programming through the risk principle: Identifying offenders for residential placement. *Criminology and Public Policy*, 4, 501-528.

Van der Laan, P.H., Slotboom, A.M., & Stams, G.J.J.M. (2010). Wat werkt? Bijdragen aan het terugdringen van recidive. In P.J. van Koppen, H. Merckelbach, M. Jelicic & J. de Keijser (Red.), *Reizen met mijn rechter*. Deventer: Kluwer (pp. 987-1002).

Onderdeel I STATISCHE RISICOFACTOREN		
Delict geschiedenis		
1	Leeftijd van het eerste contact met de politie in de rol van verdachte	
☐	18 jaar of ouder	0
☐	13- 17 jaar	1
☐	12 jaar of jonger	2
2	Aantal eerdere veroordelingen jeugdstrafrecht tot 18 jaar (exclusief huidige veroordeling)	
Deze informatie kan worden opgevraagd bij het CJD/Almelo. Als deze informatie niet beschikbaar is dan navragen in het gesprek.		
☐	0	0
☐	1-2	1
☐	3 of meer	2
3	Aantal eerdere veroordelingen vanaf 18 jaar (exclusief huidige veroordeling)	
Ook hiervoor is informatie uit het CJD/Almelo nodig. Als deze informatie niet beschikbaar is dan navragen in het gesprek		
☐	0	0
☐	1-2	1
☐	3 of meer	2
4	Niet nakomen bijzondere voorwaarden of afspraken met de reclassering of het niet voltooien opgelegde taakstraf	
☐	Nee, dat is nooit gebeurd	0
☐	Ja, dat is voorgekomen	2
5	Tenlastelegging/veroordelingen inbraak (inclusief huidige veroordeling)	
☐	Geen veroordeling voor inbraak	0
☐	Eén of meerdere veroordelingen voor inbraak	2
6	Diversiteit van delicten en/of zwaar delict (inclusief huidige veroordeling)	
Soorten delicten: 1) Vernieling, 2) Drugs/alcoholdelict, 3) diefstal/inbraak, 4) openbare orde/gezag, 5) vermogensdelict (anders dan diefstal/inbraak), 6) verkeersdelict, 7) valsheid in geschrifte, 8) heling, 9) overige delicten.		
Zware delicten: (poging tot) moord /doodslag/dood of letsel door schuld, mishandeling, geweldsdelict, zedendelict, brandstichting, ontvoering/vrijheidsberoving, vuurwapendelict (inclusief rondlopen met mes of nepvuurwapen)		
☐	Huidig delict is eerste veroordeling en/of slecht 1 soort delict gepleegd	0
☐	2 of 3 verschillende soorten delicten en geen zwaar delict	1
☐	Tenminste 4 verschillende soorten delicten of een zwaar delict	2

Onderdeel II DYNAMISCHE RISICOFACTOREN

Huisvesting en wonen

7 Huidige (verwachte/toekomstige) woonsituatie (tijdelijke/geen vaste verblijfplaats)

- Vaste woonruimte (stabiel in eigen gezin/familie, huurwoning, eigen woning, voor langere duur inwonend, begeleid wonen, pension voor daklozen, hulp voor onbehuisden, GGZ woonvoorziening, LVB woonvoorziening) 0
- Tijdelijke huisvesting (voor korte duur inwonend/Nachtopvang) 1
- Geen vaste verblijfplaats/zwervend/(nog) geen vaste woonplaats 2

8 Geschiktheid en duurzaamheid van de woning

- Jongere heeft een vaste verblijfplaats of uitzicht op een vervolgplek. De woning is geschikt voor zijn/haar situatie, zowel financieel als praktisch (grootte e.d.) 0
- Jongere woont in tijdelijke woonruimte met een tijdelijk contract. Verblijft voor langere tijd bij familie of vrienden maar dat moet veranderen of verandert regelmatig van adres. Jongere heeft eigen woonruimte maar die is eigenlijk niet geschikt voor zijn/haar situatie 1
- Jongere heeft wel woonruimte maar moet binnen afzienbare tijd iets nieuws zoeken. Jongere heeft eigenlijk nooit vaste woonruimte. De woonruimte is eigenlijk niet meer geschikt om in te wonen (overvol, slooppand) 2

9 Woonomgeving

- Er zijn geen problemen in de woonomgeving of de jongere heeft de vaardigheden om met de risicofactoren uit de woonomgeving om te gaan, waardoor er geen relatie is tussen de woonplek en het delictgedrag 0
- De jongere woont in een criminele buurt en/of dichtbij de slachtoffers. Hij/zij kan gemakkelijk contact leggen met mededaders en de buurt is niet veilig. 2

Opleiding, werk en leren

10 Belemmeringen scholing/werk (leerproblemen/bepaalde mogelijkheden, ongemotiveerd)

- Jongere vindt scholing en opleiding zinvol, is gemotiveerd voor zowel scholing als werk. Is in staat te profiteren van opleiding op het eigen niveau als deze wordt aangeboden. Heeft geen problemen met lezen/schrijven of rekenen. Jongere vindt het normaal om te werken om in het levensonderhoud te voorzien. Is tevreden of trots op hetgeen hij/zij aflevert met zijn/haar werk. Presteert goed op eigen niveau. Hieronder valt ook dagbesteding voor jongeren die geen mogelijkheden hebben om betaald werk te vinden 0
- Jongere vindt scholing en werk soms leuk, soms niet. Is niet echt gemotiveerd, maar slaagt er toch in om een baantje te houden. Presteert onder zijn/haar niveau. Geeft aan dat hij/zij graag zou werken als hij/zij maar de goede baan tegen zou komen. Ziet werk als een noodzakelijk kwaad en 'spijbelt' soms van zijn/haar werk (te laat komen, niet komen). 1
- Jongere is analfabeet en/of heeft veel moeite met lezen, schrijven en rekenen en wil/kan dit ook niet leren. Ziet opleiding en/of werk als onnodig en tijdverspilling. Vindt dat anderen profijt van je trekken door je weinig geld te geven voor het werk dat je doet. Geeft aan dat werken niet nodig is omdat hij/zij prima voor zichzelf kan zorgen op andere manieren (criminaliteit). Heeft nooit gewerkt, maar zou wel kunnen werken. Is ongemotiveerd voor werk/opleiding. Indien hij/zij wordt verplicht tot opleiding of werk, laat hij/zij het afweten. 2

11 Huidige werksituatie

☐	Werkt fulltime of parttime, in vast dienstverband of via het uitzendbureau, al dan niet in combinatie met andere taken (zorgtaken, volgen van een reclasseringsprogramma of opleiding). Volgt een fulltime of parttime opleiding in combinatie met andere taken (zorgtaken, volgen reclasseringsprogramma e.d.).	0
☐	Is werkzoekend of heeft werk op onregelmatige basis	1
☐	Werkloos of werkt zwart of is niet beschikbaar voor werk als gevolg van psychisch disfunctioneren, illegaliteit of fysieke problemen	2

12 Vaardigheden t.a.v. opleiding, werk en leren

☐	Jongere heeft diploma's en een theoretische achtergrond die ertoe kunnen bijdragen dat hij/zij werk vindt. Jongere heeft een (beroeps)opleiding gevolgd en heeft bruikbare (beroepsgerelateerde) overdraagbare vaardigheden, waarmee hij/zij zo de arbeidsmarkt op kan. Kan met zijn opleiding en ervaring ook in een andere sector aan de slag dan waar hij/zijn diploma's heeft. Is leergierig, wil nieuwe dingen leren. Gebruikt zijn/haar vaardigheden in de huidige werksituatie.	0
☐	Jongere heeft een aantal bruikbare vaardigheden en wat werkervaring die bruikbaar is. Heeft een gedeeltelijk afgeronde beroepsgerelateerde opleiding. Of: Is in behandeling of ontvangt extra begeleiding voor zijn leerstoornis.	1
☐	Jongere heeft geen beroepsvaardigheden of opleiding die van pas komen op de arbeidsmarkt. Jongere heeft geen arbeidsverleden. Jongere heeft leerproblemen gehad die nog steeds een belemmering vormen bij het kunnen volgen van een opleidings- of trainingsprogramma, en is niet bereid tot behandeling.	2

13 Houding t.o.v. opleiding, werk en leren

☐	Jongere ziet opleiding en werk als leuk en zinvol. Doet zijn best er iets van te maken, is gemotiveerd om zich (bij) te scholen en/of om te werken en in de kost te voorzien. Heeft opleidingen die hij/zij gestart is ook afgemaakt. Wil graag nieuwe dingen leren en heeft daartoe ook de capaciteiten.	0
☐	Jongere ziet wel wat voordelen van werk en opleiding. Het lukt meestal wel om werk te behouden maar is er niet echt gemotiveerd voor. Werk is een noodzakelijk kwaad.	1
☐	Jongere heeft leerproblemen (gehad) en/of is analfabeet. Jongere is vaak begonnen aan een opleiding zonder deze af te maken en ziet opleiding en werk eigenlijk als zinloos. Als gevolg van deze houding hebben er meerdere mislukkingen plaatsgevonden op het gebied van opleiding of werk.	2

Inkomen en omgaan met geld

14 Hoofdbron van inkomsten

☐	Eigen inkomen (inkomen uit vast of tijdelijk/free-lance werk, bijstandsuitkering, werkloosheidsuitkering, WAO/AWW/ANW, studiefinanciering of andere uitkering)	0
☐	Inkomen grotendeels afhankelijk van anderen (inkomen uit arbeid van partner, zakgeld, studietoelage van ouders of andere toelage van ouders, partner of familielid)	1
☐	Inkomen volledig afhankelijk van anderen (inkomen uit leningen, schuldsaneringsprogramma, inkomsten uit illegale activiteiten of geen inkomen)	2

15 Huidige financiële situatie		
☐	Jongere heeft een stabiele en redelijk gezonde financiële situatie. Er kunnen enkele schulden zijn (b.v. hypotheek of krediet), maar deze zijn te hanteren. Er is wat spaargeld zodat onvoorziene uitgaven gedaan kunnen worden. De jongere kan redelijk met geld omgaan. Hij/zij springt redelijk goed om met zijn/haar budget.	0
☐	Jongere kan zijn financiële situatie niet altijd of tijdelijk niet overzien. De bron van inkomsten is niet stabiel. Er is wel genoeg geld voor de dagelijkse levensbehoeften, maar er is geen geld gespaard. Er zijn (korte termijn of 'haalbare') schulden. Deze schulden worden wel aangepakt en afgelost (met hulp van professionals of vrijwilligers). Bij tijd en wijle zit hij/zij financieel (even) aan de grond, maar dat lost zich meestal wel weer op.	1
☐	Jongere heeft geen zicht op zijn eigen financiële (on)mogelijkheden en leeft van dag tot dag. Er is geen eigen, stabiele bron van inkomsten en het geld dat binnenkomt is onvoldoende voor het opgebouwde uitgavenpatroon. Er wordt geld uitgegeven aan onnodig (dure) dingen. Er is sprake van een langdurig patroon en/of straitschulden. Er zijn geen spaartegoeden. Er is geen plan voor de financiën in de toekomst.	2

16 Ernstige beperkingen in het budget (schulden)		
☐	Er zijn geen specifieke zaken die het budget ernstig beperken	0
☐	Jongere heeft schulden en is niet in staat deze met het huidige inkomen af te lossen of te reduceren. Dit omvat ook tijdelijke schulden, extreme geldsommen geven aan partner, familieleden, vrienden of kennissen.	1
☐	De jongere heeft lange termijn schulden die voortdurend beslag leggen op het inkomen en daarmee het bestedingspatroon bepalen. De oorzaken van in het verleden veroorzaakte schulden zijn nog onvoldoende opgelost en/of de schulden lopen nog steeds op. Dit kan liggen in buitensporig gedrag of door een gebrek aan kredietmogelijkheden. Er is sprake van een patroon van teveel geld uitgeven. Scoor ook 2 als iemand voor een langere periode aan een ander geld betaalt voor bescherming of bijv. in een afpersingssituatie.	2

17 Verslavingsgedrag waardoor onvoldoende geld beschikbaar is (gokken, koopziekte, drugs)		
☐	Nee	0
☐	Ja, maar er is behandeling gestart	1
☐	Ja (b.v. jongere heeft gokschulden, is verslaafd aan alcohol of drugs)	2

Relaties met partner, gezin en familie		
18 Ervaring met hechte relaties vanaf (jong) volwassenheid		
☐	De jongere is in staat om relaties aan te gaan die worden gekenmerkt door positieve gevoelens, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Of de jongere kiest er bewust voor om alleenstaand te zijn, maar lijkt in staat tot het aangaan van een relatie.	0
☐	De jongere heeft zowel goede als minder goede relaties. Hij heeft alleen kortdurende, hechte relaties en wil eigenlijk een langdurige relatie. Hij heeft een ongelukkig partnerkeuze gehad, lijkt zich dit te realiseren en wil daar wat aan doen.	1
☐	De jongere zit in destructieve patronen gevangen: relaties worden nog steeds gekenmerkt door fysiek,	2

emotioneel of seksueel geweld. De jongere vertelt dit zelf of geeft dit toe in een gesprek met de professional dan wel de professional stelt dit vast. De meeste relaties die de jongere aangaat zijn van korte duur, oppervlakkig en houden niet lang stand. Er is duidelijk bewijs dat relatieproblemen kunnen samenhangen met delictgedrag in de toekomst.

19 Huidige partner, familie en gezinsrelaties

- De huidige relaties zijn wederkerig, versterken elkaar en laten zorg voor elkaar zien. De partners, gezinsleden en familieleden respecteren elkaar. De relaties zijn sterk en vermoedelijk beschermend wanneer het gaat om het voorkomen van recidive. Partner, familie en/of gezinsleden zullen de jongere steunen en helpen om recidive te voorkomen. Of: de jongere is alleenstaand, heeft weinig contact met familie, maar is tevreden hierover en ervaart de kwaliteit van contacten als goed. 0
- Er zijn wel wat problemen in de partner- gezins- en/of familierelaties, maar er is wel een zekere mate van respect en zorg voor elkaar en iedereen doet zijn best om het zo goede mogelijk te doen. Of: de jongere is alleenstaand en is hier niet helemaal tevreden over en/of heeft wel wat contact maar zou dit graag verbeterd zien. 1
- De partner-, gezin-, en/of familierelaties zijn destructief en beschadigen een van de betrokken partijen. De relaties en het delict gedrag hangen samen. Of: de jongere is alleenstaand, vindt dat een groot probleem, heeft er veel voor over en is ongelukkig omdat hij geen partner heeft. 2

20 Huiselijk geweld

- Nee, er is geen enkele aanleiding om te denken dat er huiselijk geweld in het spel zou kunnen zijn. 0
- Ja, er is sprake van huiselijk geweld of de jongere geeft toe dat het er thuis hardhandig aan toe gaat. 2

Relaties met vrienden en kennissen

21 Vrienden en kennissenkring

- Jongere heeft een vrienden- en kennissenkring die delicten afkeurt. Het sociale leven speelt zich af buiten het criminele circuit. Is b.v. lid van clubs of informele sociale groepen die niets met het delictgedrag te maken hebben. Deze jongere weet wel welke mensen hem/haar aan kunnen zetten tot delictgedrag en als het kan mijdt hij/zij ze. Maakte vroeger mogelijk wel deel uit van een groep die aanzette tot crimineel gedrag, maar dat is recent veranderd. Jongere ziet de waarde van sociale contacten buiten het criminele circuit. 0
- Jongere ziet wel dat hij/zij verkeerde vrienden/kennissen heeft, maar kan daar nog niets in veranderen. Laat zien dat hij/zij weet wat het aandeel van deze vriendschappen/kennissen is in het delictgedrag. Heeft (nog) geen sociaal netwerk buiten het criminele circuit, maar lijkt er wel de waarde van in te zien. Jongere heeft enkele, incidentele, contacten buiten het criminele circuit. 1
- Jongere heeft vooral 'verkeerde' vrienden. Crimineel gedrag is de norm. Maakt geen deel uit van andere, niet criminele groepen. Zoekt die situaties op die hem/haar kunnen verleiden tot het plegen van een delict (denk daarbij ook aan pedofielen die kinderrijke situaties opzoeken). Jongere ziet niet het aandeel van zijn/haar contacten in het opnieuw plegen van een delict. Jongere verkeert in sociaal isolement. 2

22	Laat zich negatief beïnvloeden door vrienden/kennissen	
☐	Laat zich niet gebruiken, wordt niet beïnvloed door anderen, groepsdruk of verwachtingen van vrienden/kennissen. Werd vroeger mogelijk wel door anderen gebruikt om delicten te plegen, maar heeft zich daaraan onttrokken. Kiest nu zijn eigen weg en laat zich daarbij niet (meer) leiden door de verwachtingen van een ander of een groep anderen (bv een jeugdbende).	0
☐	Liet zich gebruiken door criminele vrienden/kennissen. Vindt het belangrijk wat zijn/haar vrienden/kennissen van hem/haar denken. Kan moeilijk loskomen van ideeën en gedachtengoed van de groep. Ziet wel dat de groep of een enkele vriend/kennis slechte invloed heeft en wil dit veranderen. Is enigszins afhankelijk van anderen voor status en zelfrespect.	1
☐	Is volledig afhankelijk in denken en gedrag van wat andere, criminele vrienden en kennissen vinden. Hun mening is maatgevend voor wat de jongere denkt en doet. Wordt gemakkelijk meegesleept in delictgedrag door andere daders.	2
23	Manipuleert en gebruikt vrienden/kennissen	
☐	Jongere geeft over het algemeen een goed beeld van zichzelf en het delict. Het delict vertoont geen kenmerken van oplichting of manipulatie. Hij/zij heeft redelijke gelijkwaardige en wederkerige relaties met vrienden/kennissen.	0
☐	Jongere gebruikt soms anderen om er beter van te worden. Relaties zijn niet altijd wederkerig en gelijkwaardig. Hij/zij heeft geen samenhangend verhaal over het delict, zijn eigen rol en er is geen echt bewijs van manipulatie maar er zijn wel aanwijzingen dat deze jongere de waarheid soms wat buigt en anderen desgewenst voor zijn karretje spant.	1
☐	Gebruikt anderen voor zijn eigen doelen. Heeft geen wederkerige relaties. Kiest in relaties en om doelen te bereiken daarvoor 'zwakkere' mensen uit. Heeft anderen voorgelogen en bedrogen om er zelf beter van te worden. Liegt uit gewoonte. Verzint elke keer een ander verhaal of een andere smoes om zichzelf schoon te praten. Is vaak trots op het feit dat het lukt de ander wat op de mouw te spelden en er dan zelf fors beter van te worden. Kiest in delicten vaak zwakkeren in de samenleving. Is de leider van een bende en bepaalt wat anderen doen zodat hij/zij er beter van wordt.	2
24	Zoekt sensatie, opwindning en houdt van risico's	
☐	Jongere zoekt niet expliciet naar nieuwe dingen, heeft ofwel langere relaties ofwel behoefte aan deze langere relaties met vrienden/kennissen. Vermijdt gevaarlijke situaties. Is wel eens verveeld, maar niet ongewoon snel. Heeft geen behoefte aan de adrenalinestoot of 'kick' bij het testen van grenzen of het zoeken naar nieuwe dingen.	0
☐	Jongere zoekt wel naar nieuwe ervaringen, maar heeft ook enkele gebieden die stabiel zijn en waar wel continuïteit is. Houdt van de 'kick' bij nieuwe onbekende ervaringen en/of bij het plegen van het delict, maar geeft ook aan dat dit niet het hoofdmotief is voor het delict.	1
☐	Jongere zoekt opwindning, zoekt de 'kick', zoekt extreme, heftige ervaringen en gaat daarbij over grenzen van anderen (vrienden, kennissen, slachtoffers). Verandert vaak van mening, van vrienden/kennissen, van sociaal netwerk. Heeft voortdurend nieuwe uitdagingen nodig en zoekt grenzen op. Ook op sociaal vlak. Verveelt zich snel. Geen enkele vriendschap/relatie houdt lang stand. Geeft aan dat hij/zij voortdurend verandering nodig heeft. Zoekt het gevaar op en kan daarbij een gevaar vormen voor zichzelf of de ander. De 'kick' is een van de hoofdmotieven bij het delictgedrag	2

Druggebruik		
25	Frequentie van gebruikt	
☐	Gebruikt minder dan eens per week	0
☐	Gebruikt minstens twee keer per week of eens per week in grote hoeveelheden	1
☐	Gebruikt drie keer per week tot dagelijks	2
26	Drugs staan centraal in het leven van de jongere	
☐	Druggebruik is een nevenactiviteit voor de jongere: het bepaalt niet zijn dagelijks leven	0
☐	Een groot deel van de dag draait om het gebruiken van drugs, maar er zijn ook aanwijzingen dat de jongere dit probeert te veranderen. Naast drugs zijn er andere gebieden waar de jongere interesse in heeft en deze hebben niets met drugs te maken.	1
☐	Het grootste gedeelte van de dag is de jongere bezig met drugs: gebruik, het verkrijgen van drugs of het geld verwerven voor drugs. Het is de dagelijkse hoofdactiviteit, waar het meeste geld aan op gaat. Contacten heeft de jongere vrijwel alleen met mede-gebruikers en dealers. Dealen om de eigen verslaving te kunnen bekostigen valt hier ook onder.	2
27	Er is een relatie tussen druggebruik en direct gevaar voor jongere zelf of ander	
☐	Er is geen bewijs, er zijn geen aanwijzingen in het dossier, dat het drugsgebruik van de jongere direct gevaar oplevert voor de jongere zelf of anderen	0
☐	Er zijn wel aanwijzingen in het gesprek en/of dossier dat druggebruik een direct gevaar oplevert voor de jongere zelf of anderen, maar deze aanwijzingen zijn niet eenduidig	1
☐	Er zijn duidelijke aanwijzingen in het gesprek en/of er is bewijs in het dossier dat druggebruik leidt tot direct gevaar (risico op letsel) voor de jongere zelf of anderen (geweld, zeden, verkeer, brand bv).	2
28	Motivatie om druggebruik aan te pakken (alleen indien score op items 8.1 t/m 8.4 ten minste 1 bedraagt)	
☐	Jongere ziet druggebruik als een probleem, ziet de relatie met zijn delict(en) en wil het gaan aanpakken. Wil graag een afkickprogramma volgen.	0
☐	Jongere lijkt tot op zekere hoogte wel te zien dat drugs een probleem vormen, maar bagatelliseert ofwel de omvang van het gebruik ofwel de relatie tot het delict. Heeft ooit (eens of vaker) een (gedeelte van een) programma gevolgd om af te kicken, maar is weer teruggevallen. Ook score 1 als jongere op dit moment in behandeling is.	1
☐	Jongere ontkent elke relatie tussen zijn gebruik en het gepleegde delict. Jongere ziet geen enkele reden om zijn/haar gebruik te veranderen. Laat geen enkele motivatie tot verandering zien. Jongere ontkent de mate van gebruik en de consequenties ervan (gezondheid, gedrag).	2

Alcoholgebruik

29 Huidig gebruik is een probleem

- Jongere is geheelonthouder. Jongere drinkt niet of niet zo dat het dagelijks leven erdoor beïnvloed wordt. Jongere drinkt wel eens (sociaal) en is ook wel eens dronken geweest, maar dit is uitzondering, geen regel. Komt maandelijks of nog minder vaak voor. Niet meer dan 6 drankjes per keer. 0
- Jongere drinkt regelmatig en zijn/haar drinkgedrag heeft enige invloed op het dagelijks functioneren. Hij/zij lijkt wel in te zien dat hij/zij regelmatig meer drinkt dan goed voor hem/haar is. 1
- De jongere drinkt te veel. Kan niet zonder alcohol. Familie en/of vrienden zijn bezorgd over het alcoholgebruik. Het drinkgedrag heeft veel invloed op het dagelijks leven. Jongere start –al dan niet incidenteel– de dag met drank om de kater van de vorige dag te bestrijden. Jongere drinkt heimelijk en ontwijkt vragen over de hoeveelheid alcohol die hij/zij gebruikt. Jongere heeft gezondheidsproblemen die voortkomen uit alcoholgebruik. Excessief drinken is een patroon dat in elk geval de laatste 6 maanden aanwezig is. 2

30 Relatie tussen alcoholgebruik en gevaar voor jongere zelf of ander

- Er is geen bewijs, er zijn geen aanwijzingen in het dossier, dat het alcoholgebruik van de jongere direct gevaar oplevert voor de jongere zelf of anderen. Of: er zijn geen aanwijzingen dat tijdens de begeleiding alcohol heeft bijgedragen aan het delictgedrag. 0
- Er zijn wel aanwijzingen in het gesprek en/of dossier, dat het alcoholgebruik van de jongere direct gevaar oplevert voor de jongere zelf of anderen, maar deze aanwijzingen zijn niet eenduidig 1
- Er zijn duidelijke aanwijzingen in het gesprek en/of, er is bewijs in het dossier dat alcoholgebruik leidt tot direct gevaar (risico op letsel) voor de jongere zelf of anderen (geweld, zeden, verkeer, brand bv). 2

31 Motivatie om alcoholgebruik aan te pakken (alleen indien score op bovenstaande items samen 1 of hoger is)

- Jongere ziet alcoholgebruik als een probleem, ziet de relatie met zijn delict(en) en wil het gaan aanpakken. Wil graag een afkickprogramma volgen. 0
- Jongere geeft tot op zekere hoogte toe dat drinken een probleem vormt, maar bagatelliseert de omvang van het gebruik of de relatie tot het delict. Heeft ooit een programma gevolgd om af te kicken, maar is weer teruggevallen. Ook score 1 als de jongere op dit moment onder behandeling is. 1
- Jongere ontkent elke relatie met het delict. Jongere ziet geen enkele reden om zijn/haar gebruik te veranderen. Laat geen enkele motivatie tot verandering zien. Jongere ontkent de mate van gebruik en de consequenties ervan (gezondheid, gedrag). 2

Denkpatronen, gedrag en vaardigheden

32 Sociale en interpersoonlijke vaardigheden

- Jongere beweegt zich sociaal zoals gelet op leeftijd, achtergrond, levenservaring en opleiding van hem of haar verwacht kan worden. Is in staat om sociale situaties in te schatten, relaties aan te gaan. Jongere kan gevoelens van anderen (bv slachtoffer) herkennen en erkennen. 0
- Jongere is sociaal onhandig. Hij/zij beoordeelt sociale situaties niet altijd goed en vergeet wel eens de gevoelens van anderen (bv slachtoffer) op waarde te schatten 1
- Jongere kan zich sociaal niet staande houden, is sociaal niet vaardig. Hij/zij begrijpt sociale situaties niet goed en handelt daarin niet zoals verwacht. Hij/zij is niet in staat zich in gevoelens van een ander (bv slachtoffer) te verplaatsen. Gedrag kan variëren van extreem verlegen, teruggetrokken tot grenzend aan agressief, te lang oogcontact vasthoudend, voortdurend het gesprek onderbrekend, bepalend. 1

33 Impulsiviteit

- Jongere handelt niet impulsief maar doordacht. Denkt na, doet dan pas iets 0
- Jongere handelt in sommige situaties impulsief en in andere niet. Kan zich niet lang concentreren op een ding, zoekt dan weer wat nieuws. Heeft wel enig inzicht in zijn gedrag, maar heeft er geen echte controle over. Of: Impulsiviteit is onderdeel van de behandeling. 1
- Jongere handelt in de meeste situaties impulsief. Jongere denkt niet na over zijn handelen, ook niet achteraf. Alleen aandacht voor zichzelf en wat hij bereikt met die actie. Wil alleen maar nieuwe en opwindende dingen doen. Heeft geen enkel inzicht in oorzaak-gevolg relaties en zijn eigen aandeel daarin 2

34 Dominant gedrag

- Jongere stelt zich niet op als 'de baas'. Is soms volgzzaam, soms leidend. 0
- Jongere laat in bepaalde situaties niet met zich spotten. Hij/zij kan incidenteel overheersend en dwingend zijn; dwingt dit incidenteel af met verbaal of fysiek geweld. 1
- Jongere stelt zich in de meeste situaties op als de baas. Laat zich door niemand iets vertellen. Zijn wil is wet. Hij/zij handhaaft zich met verbaal of fysiek geweld. 2

35 Zelfbeheersing

- Jongere verliest (nog) zelden zijn zelfbeheersing, kan situaties waarin hij/zij zich geïrriteerd voelt goed aan. Er zijn geen voorbeelden van situaties waarin hij/zij zichzelf verloor en andere pijn deed of dingen beschadigde. 0
- Jongere verliest (nog) incidenteel zijn zelfbeheersing of is hiervoor inmiddels in behandeling. 1
- Jongere verliest regelmatig het geduld en zichzelf. Dit geeft hij ook toe. Hij/zij heeft in een dergelijke toestand wel eens anderen aangevallen of spullen kapot gemaakt. Beschrijft dat hij/zij in boosheid niet meer weet wat hij/zij doet. Wordt snel boos. 2

36	Probleembesef	
☐	Jongere herkent problemen en kan goede voorbeelden geven van de eigen rol erin maar ook van zaken die van belang zijn bij het in stand houden van het probleem	0
☐	Jongere herkent wel wat problemen, maar is niet consequent in het verklaren ervan of in het erkennen van de eigen rol in het in stand houden van het probleem. De jongere kan geen goed onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken bij het vertellen van het probleem.	1
☐	Jongere ontkent dat er problemen zijn die hij/zij niet aan kan. Legt de oorzaak voor problemen volledig buiten zichzelf. De jongere geeft aan dat de problemen veroorzaakt werden door dingen uit het verleden. Hij/zij heeft geen inzicht in de waarschijnlijkheid dat ook in de toekomst hetzelfde nog eens kan gebeuren.	2
37	Probleem hantering	
☐	De jongere kan problemen identificeren en beoordelen of hij/zij dit alleen aan kan of hulp nodig heeft. Zo nodig zoekt hij/zij hulp. De jongere is daarbij in staat ook het eigen aandeel in het oplossen van het probleem scherp te houden. Het proces en het doel van het oplossen van het probleem staan scherp voor ogen.	0
☐	De jongere heeft een aantal vaste oplossingsstrategieën voor problemen die hij/zij heeft. Is tijdens het oplossen van problemen makkelijk afgeleid door bijzaken, komt dan niet meer tot een oplossing. Doet alternatieve oplossingen af als te moeilijk of te duur.	1
☐	De jongere legt oplossingen en verantwoordelijkheid voor oplossingen van problemen buiten zichzelf. Verwijt anderen dat problemen niet opgelost worden. Ziet niet de noodzaak in om zelf iets te doen aan het oplossen van problemen. Vlucht in het gebruik van middelen. Gebruikt fysieke of verbale agressie om problemen op te lossen.	2
38	Doelgericht zijn, toekomst perspectief	
☐	De jongere heeft een realistisch beeld van de toekomst dat verder reikt dan de komende 6 maanden. Hij/zij weet ook welke stappen achtereenvolgens genomen moeten worden om dat doel te bereiken.	0
☐	De jongere is heel vaag over zijn levensdoelen, maar heeft een aantal realistische lange termijn doelen op bepaald gebied, bijvoorbeeld werk hebben of een relatie hebben. Heeft niet goed voor ogen welke stappen genomen moeten worden om die doelen te bereiken.	1
☐	De jongere leeft van dag tot dag, heeft geen doelen of heeft volkomen onrealistische doelen. Beschrijft een carrière die geheel buiten bereik ligt.	2
39	Denktrant en leerbaarheid	
☐	Jongere is een flexibele open denker die nieuwe ideeën accepteert en leert van eigen fouten	0
☐	Jongere gaat vooral af op eigen intuïtie. Heeft een stereotype denktrant en trekt snel conclusies gebaseerd op slechts weinig feiten. De jongere is in behandeling voor leerstoornissen en/of cognitieve tekorten.	1
☐	Jongere is erg van juistheid van de eigen opvattingen overtuigd. Vindt het moeilijk om te generaliseren en te leren. Legt veel nadruk op eigen ervaring en recente gebeurtenissen. Houdt vast aan eigen idee en weigert of is niet in staat verder te kijken dan de eigen neus lang is.	2

Houding		
40	Pro-criminele houding (misdaad loont, praat delict goed)	
☐	Neemt de schuld voor het delict op zicht. Heeft last van zijn geweten. Vindt dat hij/zij een misstap heeft begaan. Jongere erkent het eigen aandeel in het delict en voelt zich schuldig.	0
☐	Staat dubbel (ambivalent) tegenover eigen gedrag, ziet wel in dat hij/zij zelf een aandeel heeft, maar legt ook een deel van de schuld buiten zichzelf. Is in behandeling dienaangaande.	1
☐	Misdaad loont. Praat het delict goed. Gebrek aan schuldgevoel: onschuldig in eigen aandeel in het delict: het is niet zijn of haar schuld. De schuld ligt bij de slachtoffers of bij de maatschappij.	2
41	Houding tegenover de sanctie	
☐	Jongere werkt mee aan begeleiding en schikt zich in eventueel opgelegde justitiële voorwaarden	0
☐	De manier waarop de jongere gebruik gaat maken van de aangeboden begeleiding. Inschatting dat er wel wat extra inzet nodig is om ervoor te zorgen dat de jongere gaat meewerken.	1
☐	Het ziet er niet naar uit dat de jongere meewerkt aan begeleiding en toezicht.	2
42	Houding t.a.v de samenleving	
☐	Jongere vindt dat de maatschappij regels en normen nodig heeft en wil zich er vanaf nu ook aan houden.	0
☐	Jongere vindt een aantal regels en wetten onzin en daar houdt hij zich niet aan, maar aan de meeste wetten houdt hij zich wel. Of de jongere heeft extreme opvattingen op één gebied (b.v. discriminatie van een bepaalde groep).	1
☐	Regels en wetten zijn onzin. De jongere bepaalt zelf wel wat wel en niet kan. Omvat ook zeer extreme opvattingen over meerdere groeperingen in de maatschappij (discriminatie, accepteren van geweld tegen bepaalde groepen)	2
43	Inzicht en houding tegenover zichzelf en delictgedrag	
☐	Jongere toont inzicht in delictgedrag, inzicht in motivatie tot delict en kan de oorzaak-gevolg relaties leggen die geleid hebben tot het delict. De jongere herkent het eigen aandeel en wil in de toekomst delicten voorkomen.,	0
☐	Jongere heeft een beetje inzicht in het delictgedrag en zijn motieven. Hij herkent zijn eigen aandeel, maar schuift de schuld ook gedeeltelijk weg.	1
☐	Jongere heeft geen inzicht in het delictgedrag, noch in de motieven. Hij legt geen oorzaak-gevolg relaties en heeft geen zelfinzicht. Hij kan ofwel bewust het delict gepleegd hebben of het is hem overkomen, maar het eigen aandeel wordt niet herkend.	2
44	Veranderingsgezindheid	
☐	Jongere wil graag veranderen en de mogelijkheden die hij daarvoor heeft benutten. Is realistisch in zijn ideeën daarover. Vooral intern gemotiveerd	0
☐	Jongere is enigszins bereid te veranderen. Er zijn beperkte mogelijkheden tot verandering. Jongere heeft vooral ondersteuning en bemoediging nodig. Is een beetje intern gemotiveerd maar zal vooral extern gemotiveerd moeten worden.	1
☐	Jongere is niet gemotiveerd tot verandering en/of ziet geen mogelijkheid tot verandering. Als verandering bereikt moet worden, zal dit vooral via externe motivatie in gang gezet moeten worden.	2

Overzicht scores

ARP en totaal DRP

	Zeer laag	laag	gemiddeld	hoog	Zeer hoog
Algemeen Recidive Risico (ARR): Totaal aantal punten van de statische factoren bij elkaar opgeteld	0 Risico: 38%	1-2 Risico: 52%	3-5 Risico: 62%	6-8 Risico: 74%	9-12 Risico: 83%
Dynamisch Risico Profiel (DRP): Totaal aantal punten van alle dynamische risicofactoren bij elkaar opgeteld	0-11 Risico: 35%	12-18 Risico: 46%	19-27 Risico: 59%	28-31 Risico: 68%	32 of meer Risico: 75%

Dynamisch Risico Profiel per domein

Geef per domein aan of er sprake is van een Laag, Midden of Hoog risico op het betreffende domein	Maximaal aantal punten	Laag	Midden	Hoog
Huisvesting en wonen	6	0	1	2 of meer
Opleiding, werk en leren	8	0	1-3	4 of meer
Inkomen en omgaan met geld	8	0	1-2	3 of meer
Relaties met partner, gezin en familie	6	0	1-5	6
Vrienden en kennissenkring	8	0-2	3-4	5 of meer
Druggebruik	8	0	1-2	3 of meer
Alcoholgebruik	6	0	1-3	4 of meer
Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	16	0-6	7-8	9 of meer
Houding	10	0-2	3-4	5 of meer